

Dag 2 eftermiddag: fortsättning Stöd för kommunikation

En gemensam struktur för kommunikationsinsatser i Skåne

Författare Jenny Lönnberg, logoped, Emma Gotthardsson, logoped

Barn- och ungdomshabiliteringen, Malmö, jenny.lonnberg@skane.se, 040-6730849
Barn- och ungdomshabiliteringen, Malmö, emma.gotthardsson@skane.se, 040-6730834

Bakgrund

2013 började logopederna i Malmö fundera kring sitt arbetssätt pga. minskade resurser. Vi såg att antalet besök och vilka insatser man fick inte alltid var kopplat till barnets behov och att vi visste mycket lite om hur kollegorna jobbade. I vårt arbete ska vi förhålla oss till EBH-rapporten "Tidiga kommunikations-och språkinsatser till förskolebarn inom barnhabilitering" och Skånes prioriteringsarbete. Diskussion fördes kring vad en insats konkret bestod av, exempelvis introduktion av AKK. Detta utmynnade i att paket för bedömning och insatser togs fram.

Syfte

Syftet med arbetet har varit att skapa förutsättningar för likvärdiga insatser kring kommunikation för brukare i Skåne. På så sätt säkerställs att alla brukare i Skåne får de insatser kring kommunikation de behöver vilket är en förutsättning för och ger en möjlighet till social delaktighet på brukarens nivå.

Metod

Logopederna diskuterade fram en gemensam bild av de insatser som ges. Bedömnings- och insatspaket kring kommunikation togs fram vid en enhet och testades under 2013 och vårterminen 2014. Paketinsatserna är riktade och kopplade till mål, samtliga paket kan erbjudas flera gånger. Regionala yrkesutvecklare för specialpedagoger och arbetsterapeuter kommer att under hösten 2014 engageras i utvecklingsarbetet av paketen. Under sen höst 2014 kommer samtliga berörda yrkesgrupper (logopeder, arbetsterapeuter, specialpedagoger) i Skåne att börja använda paketen i sin vardag. resultat

Arbetet med paket har gjort att alla brukare inom barnhabiliteringen erbjuds samma kvalitet på insatser. Arbetet på de olika enheterna kan jämföras och resurser kan fördelas där de bäst behövs.

Slutsats

Vi upplever att paketen har lett till att vårt arbete blir ändligt och insatser blir mer hanterbara. Paketen konkretiserar arbetet och blir ett sätt att begränsa oss gentemot omgivningen. Givetvis måste hänsyn tas till familjens resurser och den relation man har. Det underlättar för nyanställda och blir en kvalitetssäkring. Tydligheten blir större gentemot föräldrar och deras ansvar blir samtidigt förtydligt.

Dag 2 eftermiddag: fortsättning Stöd för kommunikation

Tecken som alternativ och kompletterande kommunikation – är webbkurs ett komplement till ordinarie kursutbud?

Författare ¹

Lena Nilsson
Hälsa och Habilitering,
Uppsala
lena.a.nilsson@lul.se
018-6116883

Bakgrund: Den webbaserade kursen är tänkt som ett alternativ eller ett komplement till de vanliga kurser som ges inom Hälsa och habilitering i Uppsala län.

Syfte: Den här kursen är en webbaserad kurs i Tecken som alternativ och kompletterande kommunikation (TAKK). Det är en kommunikationsutbildning där du får lära dig att använda tecken samtidigt som du talar. Du kommer också under kursens gång att få prova använda tecken i många olika kommunikationssituationer.

Målgruppen för den här kursen är anhöriga och personal till barn, ungdomar och vuxna med kommunikationssvårigheter.

Metod: Webbkurs, <http://www.lul.se/sv/Landsting--politik/Verksamheter/Halsa-och-habilitering1/Utbildningar-och-kurser/Webbkurser/Tecken-som-AKK---TAKK/>

Resultat: Webbkursen utvärderas kontinuerligt och eftersom TAKK-kursen ges på plats på habiliteringen i vårt ordinarie kursutbud och också utvärderas, så är vår förhoppning att vi ska kunna jämföra utvärderingarna av den ordinarie kursen med webbkursen. På sikt kan det mycket väl också bli ett magisterarbete inom ramen för logopedutbildningen. Utvärderingarna är på gång att läggas in i Webropol för att samla data på ett strukturerat sätt.

Vi hoppas få reda på om webbkursen fyller en funktion som komplement till det ordinarie kursutbudet.

Dag 2 eftermiddag: fortsättning Stöd för kommunikation

Metoder för att stimulera språk och kommunikation hos barn, ungdomar och vuxna inom habiliteringen

Pernille Holck¹

Ellen Backman², Barbara Eberhart³, Carin Gustafsson⁴, Camilla Häggström Qvist⁵, Lena Lindberger⁶, Maria Nolemo⁷, Eva-Marie Nylander⁸ och Catarina Ragnar⁹

¹FoU-enheten Habilitering & Hjälpmedel, Region Skåne, pernille.holck@skane.se, 040 6753631

Bakgrund: Språkliga och kommunikativa begränsningar är vanligt förekommande vid ett flertal av de diagnoser och tillstånd som återfinns hos personer inom Habiliteringsverksamheter i Sverige och förutsätter en tvärprofessionell och långvarig insats. Denna rapport har skrivits på uppdrag av Sveriges Habiliteringschefer, inom ramen för evidensbaserad habilitering (EBH), och påbörjades våren 2013. Arbetsgruppen består av arbetsterapeut⁸, logoped^{1,2,3,4,6,7,9} och specialpedagog⁵, totalt nio personer.

Syfte: Syftet med arbetet var att systematiskt beskriva bästa tillgängliga evidens avseende interventioner fokuserade på språklig och kommunikativ förmåga för personer med medfödda funktionsnedsättningar från sex års ålder och uppåt inom habiliteringsverksamhet. Arbetet kan ses som en fortsättning på EBH-rapporten "Tidiga kommunikations- och språkinsatser till förskolebarn inom habilitering".

Metod: Internationellt publicerade interventionsstudier från de senaste 15 åren med fokus på språkliga och kommunikativa förmågor vid typiskt förekommande diagnoser inom habiliteringsverksamhet granskades och sammanfattades. Initialt inkluderades endast översiktsartiklar och meta-analyser, men då det visade sig att dessa till största delen hade fokus på autismspektrumtillstånd (AST) och/eller Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK) utökades sökningen till att även inkludera ett antal primärstudier med annat fokus. Rapporten omfattar ca 70 studier.

Dag 2 eftermiddag: fortsättning Stöd för kommunikation

Resultat: Då arbetet inte avslutas förrän våren 2015 kan några resultat inte redovisas. De resultat som finns när detta skrivs tyder dock på att "stark rekommendation att använda" och "stark rekommendation att inte använda" endast förekommer i begränsad utsträckning, och när det förekommer är det oftast vid insatser relaterade till AST och/eller AKK. Det kan också konstateras att det finns en stor brist på studier avseende vuxna personer respektive utvecklingsstörning.

Slutsats: Detta arbete kommer att tillföra ytterligare kunskap till området för evidensbaserade insatser vid svårigheter när det gäller kommunikation och språk, men det har ännu en gång visat sig att evidens i strikt bemärkelse är svår att erhålla bl.a. beroende på de små och heterogena brukargrupperna och därmed brist på stora randomiserade studier.